

[Hartling.]

til den, og før det mål er nået, kan denne sag ikke tages af dagsordenen.

Det er nok værd at understrege, at hverken disse to lovforslag eller de to tidligere fremsatte knap nok kan bære navnet reform. I mange henseender vil den danske skole forblive uændret, selv om lovgivningen ændres som her foreslået. Lærerne vil blive de samme, og i de fleste klasser og fag vil undervisningen ikke berøres af, at skolelovgivningen forandres, og at ændringen forhåbentlig afhjælper nogle påtrængende problemer. Lad mig i denne forbindelse sige, at det problem, der lige i disse år for mange skoler overskygger alle andre, er lærermangelen — og hvad hjælper gode lovbestemmelser, hvis der ikke er en god lærer til at virkeliggøre dem? Det er også værd at lægge mærke til, at skolens formålsparagraf er urørt i alle skolelovsforslagene.

Jeg har for øjeblikket den opfattelse, at det egentlige i skolen, dens ånd og atmosfære, dens forbindelse til hjemmene og det levende, intime, daglige forhold imellem læreren og børnene, alt dette kan der ikke lovgives om. Det er ikke paragrafferne, der skaber den gode skole.

Men når det er sagt, er det naturligvis rigtigt også at sige, at rammen om skolens liv, den ramme, som lovgivningen fastsætter, også kan have stor betydning, fordi den kan gøre det lettere eller måske sværere for vore lærere at skabe en god skole. Det gælder, mener jeg, om alle de stillede skoleforslag og om den nugældende lov, hvordan man så end ser på det — hvilket man vil regne for det bedste, og hvilket for det ringeste — at det vil kunne lade sig gøre at leve et godt og frugtbringende skoleliv under hvert af forslagene. Jeg vil med disse bemærkninger blot advare imod at overvurdere betydningen af de ændringer, der drøftes her, således at man tror, at en ny skolelov betyder en helt ny og anden skole. Men på den anden side vil jeg naturligvis understrege, at dette ikke kan fri os fra at gøre os den største umage for sammen med alle interesserede parter at finde frem til den ordening, der har de færreste mangler.

Til afhjælpning af de to nævnte iøjnefaldende mangler ved den gældende skoleordning, landsbyskolens og den eksamensfri mellemiskoles forhold, fremsatte vi fra ven-

stres side et lovforslag, som jeg stadig mener angiver de bedste retningslinjer for en forbedring af skolen. Det er ikke det lovforslag, der er til debat her, men den højtærede undervisningsministers. På de punkter, hvor disse falder sammen med venstres forslag, kan vi naturligvis kun erklære os tilfredse med dem.

Der blev i fremsættelsestalen indbudt til en saglig og fordomsfri drøftelse. Denne indbydelse tager vi gerne imod. Vi er beredt til at gå ind til et sagligt arbejde og til at gøre det med en positiv indstilling, men helt fordomsfri kan drøftelsen begribeligvis ikke blive fra vor side og vel ikke fra nogen side; vi kommer ikke blanke, vi kommer med visse fordomme, eller måske bedre sagt, vi kommer med visse bestemte mål i sigte.

Lad mig nævne nogle af de ting, som vi under denne drøftelse vil sigte efter. Det har altid for os været en hovedretningslinje, at forældrene skulle have en afgørende indflydelse på, hvordan deres børns skolegang skulle forme sig. Derfor bør vi sigte på at skabe en så rummelig skolelov, at der bliver rigelig plads for en delt og en udelt ordening af skolen; begge ordninger skulle kunne trives side om side, således at de forældre, som ønsker, at deres børn skal gennemgå en udelt skole, skulle kunne opnå dette, uden at børnene derved får en ringere mulighed for videre uddannelse, og således at de forældre, der ønsker deres børn i en delt skole, skulle kunne opnå det. I sammenhæng hermed er det også vigtigt at sørge for, at friskolerne og de private skoler og kursus kan stilles lige med de offentlige og få forsvarlige økonomiske eksistensmuligheder.

Den del af skolen, som i dette forslag ligesom i venstres forslag kaldes hovedskolen, altså den almindelige 7-årige folkeskole, må have en central plads, således at ingen af dens klasser, heller ikke de ældste, lades i stikken. Det vigtigste middel til at nå dette mål er efter min opfattelse, at man sørger for, at hovedskolen er, hvad man kunne kalde: åben opefter, d. v. s. at alle dens klasser fører videre, og at ikke som nu de to ældste klasser bliver som en blindgade. Hovedskolen må virkelig komme til at svare til sit navn, og den må, som det allerede blev sagt i den store skolekommissions betænkning i 1923, have sit mål i sig